

Nr 204.

Av herrar **Nilsson** i Tånga och **Thorsson**, om skrivelse till *Kungl. Maj:t* angående ändrade bestämmelser rörande utarrendering av kronans jordbruksdomäner.

I motion nr 97 vid 1913 års riksdag berörande statens jordbruksdomäner fästes Riksdagens uppmärksamhet på att statens intresse i fråga om avkastningen från dessa på många håll synnerligen värdefulla egendomar icke syntes vara tillräckligt tillgodosett. Den ohejdade kommers i form av överlåtelse av kronoarrenden med i många fall enormt höga avträdesbelopp gäve anledning antaga, att det nuvarande sättet för utarrendering av dessa egendomar vore olämpligt och långt ifrån ägnat att på ett tillfredsställande sätt tillgodose statens intressen.

Otvivelaktigt föreligger här en betänklig brist på omtanke för statsintressets tillgodoseende, eller, som jordbruksutskottet — vilket tillstyrkte en skrivelse i motionens syfte — säger i sitt utlåtande nr 110 till förenämnda motion: »det saknas en bestämd ledande och genomgående princip vid uppskattningsförrättningarna». På grund av optionsrätten, som arrendatorn endast i rena undantagsfall underlåter att begagna sig av, »kommer bestämmandet av arrendeavgiften i de flesta fall att så gott som helt och hållet bero på de i arrendeuppskattningar deltagande personernas subjektiva uppfattning av egendomens arrendevärde». Den fria konkurrensen är praktiskt taget så gott som helt utesluten. Utskottet ansåg det dock icke lämpligt eller rådligt att förorda avskaffande av berörda rätt. Denna utskottets mening dela också motionärerna. Men det synes oss dock vara en oavvislig nödvändighet att modifiera optionsrätten, för såvitt som man vill råda bot på det oegentliga förhållandet att statens egendomar utnyttjas i spekulationssyfte.

Det lämnades i vår motion åtskilliga exempel på, vilka rent svind-

lande avträdesbelopp arrendatorerna betingat sig, exempel, som nu kunde mångfaldigas. Kommersen tyckes fortgå i oförminskad skala inte minst där, varest de värdefullaste av statens domäner äro belägna, i Malmöhus län. Statsrevisorerna ha också återigen funnit sig föranlåtna att fästa uppmärksamheten på de många överlåtelseerna av kronoarrende. Vi ha dock icke varit i tillfälle att ta del av vederbörandes förklaringar över dessa anmärkningar.

Då det kan antagas, att ingenting åtgjorts för att råda bot på missförhållandet, drista vi åter fästa Riksdagens uppmärksamhet på vikten av en grundlig undersökning av nu berörda förhållande.

För övrigt hänvisas till motion nr 97, väckt i Andra kammaren vid 1913 års riksdag, jämte jordbruksutskottets utlåtande till densamma nr 110.

Vi anhålla därför vördsamt,

att Riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t låta verkställa utredning, huruvida icke genom ändrade bestämmelser i avseende å sättet och villkoren för utarrendering av kronans jordbruksdomäner statens intresse i fråga om avkastningen från dessa domäner må kunna bättre än hittills tillgodoses.

Stockholm den 24 januari 1914.

Olof Nilsson.

F. W. Thorsson.
